

LIFE17 IPE/SI/000011 – LIFE-IP NATURA.SI

KARTIRANJE NEGOZDNIH HABITATNIH TIPOV NA LIFE-IP NATURA.SI PROJEKTHNIH OBMOČJIH

SKLOP 2: Območje: DRAVINJSKA DOLINA

Končno poročilo

Ptuj

Marec 2020

LIFE integrirani projekt za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji (LIFE17 IPE/SI/000011) sofinancirajo Evropska unija preko programa LIFE, Ministrstvo za okolje in prostor ter partnerji. Vsebine ne odražajo nujno mnenja Evropske unije, Ministrstva za okolje in prostor ali partnerjev.

Območje kartiranja:

Dravinjska dolina

Izvajalec kartiranja:

**E-ZAVOD, Zavod za projektno svetovanje,
raziskovanje in razvoj celovitih rešitev
Čučkova ulica 5
2250 Ptuj**

**Odgovorni nosilec
naloge:**

Valerija Petrinec, univ. dipl. biol., MSc (GIS)

Izdelovalec poročila:

Valerija Petrinec, univ. dipl. biol., MSc (GIS)

Naročnik:

**Zavod RS za varstvo narave
Tobačna ulica 5
1000 Ljubljana**

**Datum izdelave
poročila:**

16.03.2020

Priporočeni citat:

**Petrinec V., Bukovnik M., Kovačič A., Krajcer I.,
2020: Kartiranje negozdnih habitatnih tipov
Slovenije. Območje Dravinjska dolina. Končno
poročilo. E-ZAVOD, Ptuj.**

**Datum:
16.03.2020**

**E-ZAVOD, Zavod za projektno svetovanje,
raziskovanje in razvoj celovitih rešitev**

**Direktorica
Marjetka Lašič**

KAZALO

1.	UVODNE INFORMACIJE	4
2.	OBMOČJE KARTIRANJA HABITATNIH TIPOV	5
3.	METODA KARTIRANJA HABITATNIH TIPOV	5
3.1	Tipologija	5
3.2	Terensko delo	6
3.3	Digitalizacija podatkov.....	6
4.	REZULTATI KARTIRANJA	6
5.	VIRI	8
6.	PRILOGE.....	9
	Priloga 1: Prikaz območja kartiranja na pregledni topografski karti	9
	Priloga 2: Prikaz območja kartiranja z izrisanimi ploskvami habitatnih tipov	10

1. UVODNE INFORMACIJE

SEZNAM DELOVNE SKUPINE:

E-ZAVOD, Zavod za projektno svetovanje, raziskovanje in razvoj celovitih rešitev Čučkova ulica 5, 2250 Ptuj	Valerija Petrinec, univ. dipl. biol., MSc (GIS) – kartiranje negozdnih habitatnih tipov, koordinacija, poročilo
VODNOGOSPODARSKI BIRO MARIBOR d.o.o. Glavni trg 19c, 2000 Maribor	Alenka Kovačič, univ. dipl. biol. - koordinacija Matej Bukovnik, prof. geog. in zgo. – digitalizacija Iztok Krajcer, BSc (rastlinske vede) - digitalizacija

OBDOBJE KARTIRANJA:

Terensko delo je bilo opravljeno v obdobju od 10.05.2019 01.10.2019.

PODLAGE, UPORABLJENE ZA KARTIRANJE:

DOF posnetki iz leta 2016 ter 2018.

PRIKAZ OBMOČJA KARTIRANJA NA PREGLEDNI TOPOGRAFSKI KARTI:

Priloga 1

PRIKAZ OBMOČJA KARTIRANJA Z IZRISANIMI PLOSKVAMI HABITATNIH TIPOV

Priloga 2

POVRŠINA OBMOČJA KARTIRANJA:

19,8 km²

ŠTEVILO POLIGONOV KARTIRANIH HABITATNIH TIPOV

4571

Namen naloge je kartiranje negozdnih habitatnih tipov izbranih ploskev in sledečih struktur na celotnem območju območju Natura 2000 Dravinjska dolina: mejice, posamezni grmi in drevesa, obvodna zarast, potoki in jarki oz. kanali ter njihova obrežja. Mejo kartiranega območja in izbrane ploskve je določil naročnik projekta.

2. OBMOČJE KARTIRANJA HABITATNIH TIPOV

Območje kartiranja habitatnih tipov Dravinjska dolina, ki ga je priskrbel naročnik, meri 19, 8 km² - celotna površina predstavlja območje negozdnih habitatnih tipov.

Območje kartiranja zajema dolino Dravinje od Draže vasi oz. naselja Žiče na zahodu do Doklec na vzhodu.

3. METODA KARTIRANJA HABITATNIH TIPOV

3.1 Tipologija

Habitatni tipi so kartirani po delovni verziji tipologije »Tipologija2010_dopolnitev_25042013_4134.xls«, ki jo je posredoval naročnik.

Pri kartiranju je upoštevana metodologija za kartiranje negozdnih habitatnih tipov opredeljena v Kačičnik Jančar, M. (ured.), 2011: Kartiranje negozdnih habitatnih tipov Slovenije, posredovana s strani naročnika.

Pri kartiranju je večina habitatnih tipov opredeljena na četrtem ali bolj natančnem nivoju tipologije.

Pri kombiniranih habitatnih tipih so kombinacije habitatnih tipov zapisane po naraščajočem velikostnem zaporedju Physis kod (44.132×44.331 in ne 44.331×44.132), kot je to predvideno po navodilih 8. različice (Kačičnik Jančar 2011). Pri travnikih, ki se zaraščajo z lesnimi vrstami, je na prvem mestu napisan tip travišča in na drugem tip lesne vegetacije.

V skladu s projektno nalogo smo kartirali izbrane ploskve in naslednje strukture na celotnem območju: mejice, posamezni grmi in drevesa, obvodna zarast, potoki in jarki oz. kanali ter njihova obrežja. Popis struktur ni izveden znotraj rabe tal s kodo 3000 (Pozidano in sorodno zemljišče; območje posredovano s strani naročnika). Pri obvodni zarasti je naveden habitatni tip. Mejice, posamezni grmi in drevesa so kartirani pod Physis kodo 84.2., v opombi je naveden opis »mejica«, »drevo« ali »grm«.

Strme erozijske stene ob Dravinji so kartirane pod kodo 24.21 »Neporasli prodnati bregovi in prodišča« ter z opombo »neporasla strma erozijska brežina«.

3.2 Terensko delo

Na terenu so posamezni habitatni tipi opredeljeni v skladu s tipologijo in dobljeni podatki sproti vnešeni na ortofoto posnetke, natisnjene v merilu 1:3.000. Posamezne ploskve so v večini primerov označene tako, kot jih omejujejo jasne meje v naravi, te pa so najpogosteje pogojene z rabo.

Terensko delo je potekalo od maja do oktobra 2019.

3.3 Digitalizacija podatkov

Terenski podatki so digitalizirani s pomočjo programa ArcGis 10.2 v merilu 1:1.000. Kot podlago za risanje smo uporabili najnovejše dostopne digitalne ortofoto posnetke (iz leta 2016 ter 2018).

V atributni tabeli je vsaka ploskev opremljena z ustrežno Physis kodo, datumom kartiranja, imenom in priimkom kartirca ter v nekaterih primerih tudi z opombo (informacijo o stanju ohranjenosti in rabi, opredelitev tipa mejice, posebnosti, prisotnost pomembnih vrst, prisotnost invazivnih tujerodnih vrst) v skladu z Navodili za kartiranje negozdnih habitatnih tipov (Kačičnik Jančar 2011) ter projektno nalogo.

Za naravovarstveno pomembnejše habitatne tipe (Natura 2000, predvsem travišča) je v opombah podana informacija o stanju ohranjenosti - kadar gre za zelo dobro ohranjene površine, je v opombah naveden znak »+« oz., ko habitatni tip ni več povsem značilen pa «-», kar pomeni »v stanju manj ugodne ohranjenosti«.

Pri kartiranju območja Dravinjske doline so upoštevana dodatna navodila za kartiranje kanalov (Physis koda 89.22). Le-ti so izrisani (četudi so ozki), prav tako so izrisani morebitni boljše ohranjeni ozki pasovi ob kanalih. V atributivnem delu GIS sloja pa je v treh dodatnih stolpcih tabele opisano stanje kanala z naslednjimi parametri: (1) funkcionalen/nefunkcionalen, (2) pretežni del porasel/neporasel, (3) tip vegetacije (trstičje, lesna zarast, travna ruša, visoke steblike,...). Pri opredelitvi funkcionalnosti jarkov smo jarke, ki niso povezani z drugimi jarki oz. nimajo odtoka opredelili kot nefunkcionalne.

Pri izbranih ploskvah, ki jih je opredelil naročnik, so izrisane večinoma le ohranjene površine naravovarstveno pomembnih habitatnih tipov. Pri pregledu terena so bili naravovarstveno pomembnejši habitatni tipi popisani in vrisani tudi izven izbranih ploskev.

4. REZULTATI KARTIRANJA

Na območju Natura 2000 Dravinjska dolina je bilo na izbranih poligonih ter popisanih strukturah skupno skartiranih 327 različnih habitatnih tipov (HT) in njihovih kombinacij na 4571 poligonih.

Reka Dravinja je v večjem delu neutrjena in zato še zmeraj erozijsko aktivna. Reka ustvarja neporasle strme erozijske brežine, manjša prodišča, nanose mivke in peska ter muljne nanose.

Dravinjo večinoma obdaja galerija belovrbovij, ki so ponekod sklenjena, drugod pa prisotna le kot posamezna drevesa. Pritoke obdajajo večinoma sestoji belovrbovij in črnojelševij. V podrasti

prevladujejo sestoji tujerodnih invazivnih vrst, ki se posebej razširijo na mestih, kjer so vrzeli v lesnih sestojih. Med invazivnimi vrstami prevladujeta žlezava nedotika (*Impatiens glandulifera*) ter topinambur (*Heliathus tuberosus*).

Na območju Dravinjske doline so naravovarstveno vrednejši habitatni tipi ohranjeni le še na manjših površinah, obdani z intenzivnimi kmetijskimi površinami (njive, intenzivni travniki). Večina vlažnih in mokrotnih travnikov je zaradi pogoste košnje (do 6x letno), pogostega gnojenja ter dosejevanja zelo vrstno osiromašenih in imajo v sestoji le še nekaj vrst trav ter skoraj nič zeli.

Večji kompleks mezotrofnih mokrotnih travnikov ter vlažnih travnikov s travniškim lisičjim repom, ki jih močno ogroža intenziviranje rabe, je na območju zaselkov Modraže, Krasna ter Lušečka vas.

Lep kompleks mokrotnih travnikov in sestojev visokih šašev je pri Podboču. Tudi pri športnem letališču Draža vas je prav tako večji kompleks mezotrofnih mokrotnih travnikov ter sestojev visokih šašev, na kompleks pa mejijo večje površine evtrofnih poplavnih travnikov, ki imajo velik potencial, da z ekstenzivno rabo preidejo v mezotrofne sestoj.

Pri naselju Krasna so na hribu ohranjeni zelo lepi sestoji Srednjeevropskih mezofilnih travnikov na srednje vlažnih tleh s prevladujočo visoko pahovko, prisotna je tudi *Sanguisorba* ter celo *Succisa*.

Zdravilna strašnica je na celotnem kartiranem območju prisotna zelo redko, tudi na poligonih, kjer je zabeležena v opombah, je prisotnih le nekaj rastlin.

Analiza površin kartiranih habitatnih tipov kaže prevlado intenzivnih kmetijskih površin (intenzivno gojenih in sejanih travnikov ter njiv) na izbranih ploskvah oz. intenziviranje Srednjeevropskih mezofilnih travnikov na srednje vlažnih tleh s prevladujočo visoko pahovko ali lisičjim repom (kombinacija 38.2221-S1x81.2 ter 38.2222-S2x81.2).

Nižinska visoka steblikovja ter močvirska vegetacija so ohranjeni večinoma v depresijah ter v oziroma ob kanalih.

Poudarek predmetnega kartiranja je tudi na strukturni pestrosti območja. Odsek Žiče – Zbelovo je prepreden s kanali. Strukturno pester je tudi odsek Zbelovo – Poljčane. Odsek med zaselkom Globoko ob Dravinji ter vse do Makol je strukturno zelo siromašen, prevladujejo intenzivne kmetijske površine – intenzivno gojeni in sejani travniki, njive, pašniki. Med Makolami in Doklecami je pestrost struktur zopet večja: ostanki nekdanjih rokavov, mejice, jarki, posamezna drevesa.

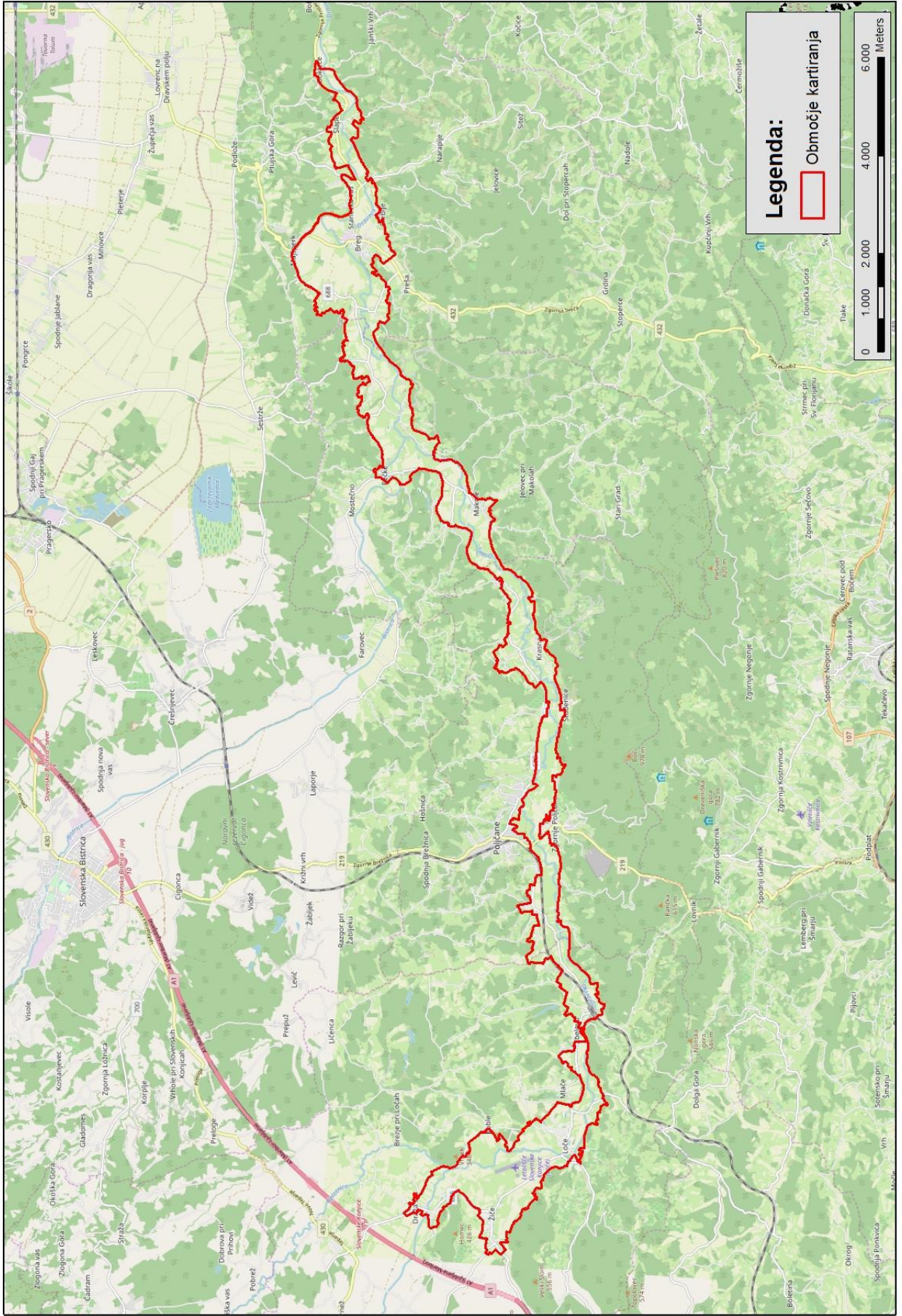
Pri analizi števila poligonov pa prevladujejo mejice (ca 26 % vseh poligonov), sledijo kanali (ca 15 % vseh poligonov), poligoni vlažnih intenzivno gojenih travnikov, površine z grmičasto obliko gozdov v kombinaciji s sestoji enoletnih tujerodnih invazivnih vrst, visokodebelni sadovnjaki (vključena tudi posamezna drevesa), sestoji visokih šašev ter površine s sestoji enoletnih tujerodnih invazivnih vrst.

5. VIRI

1. Devilliers, P. & J. Devilliers-Terschuren, 1996. A classification of Palearctic habitats. Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats Steering Committee, Nature and Environment No. 78. Council of Europe Publishing, Strasbourg. 194 str.
2. HTS, 2004. Habitatni tipi Slovenije HTS 2004: tipologija. Agencija RS za okolje, Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Ljubljana. 64 str.
3. HTS, 2010. Habitatni tipi Slovenije 2010: tipologija. Zavod RS za varstvo narave, Ljubljana. [delovna verzija]
4. Kačičnik Jančar, M. (ured.), 2011. Kartiranje negozdnih habitatnih tipov Slovenije. Navodila za kartiranje negozdnih habitatnih tipov, različica 8. Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Ljubljana. 8 str.
5. Seznam tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo (posodobljen 2. 8. 2017)

6. PRILOGE

Priloga 1: Prikaz območja kartiranja na pregledni topografski karti

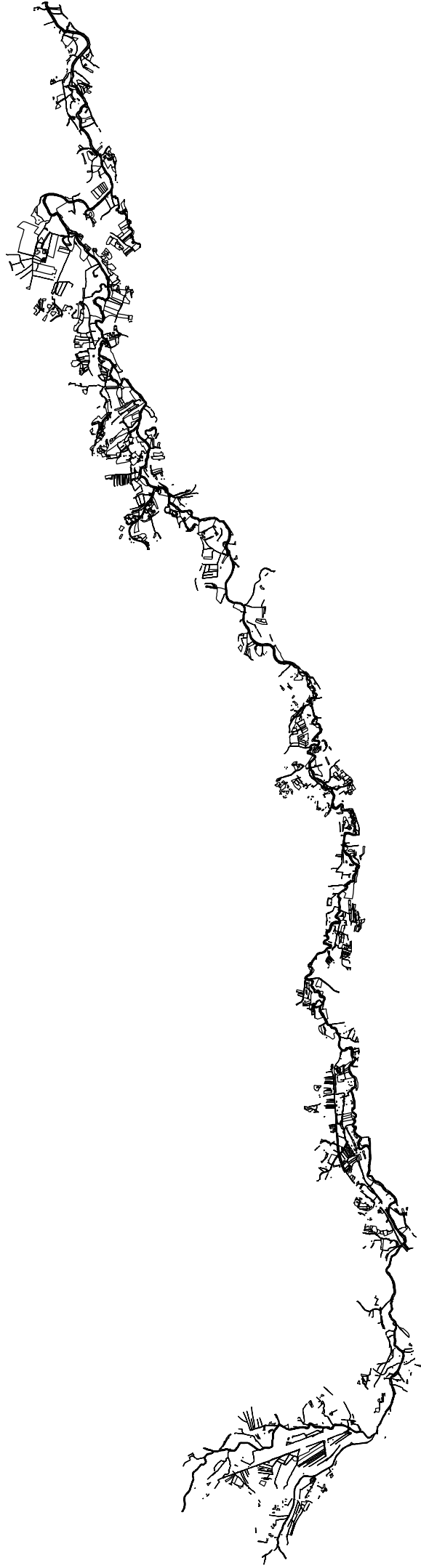

Legenda:

Območje kartiranja

Priloga 2: Prikaz območja kartiranja z izrisanimi ploskvami habitatnih tipov

0 0,5 1 2 3 4 5 Kilometers